

Lausunto Ivalon alueen yleiskaavasta, osat 1, 2 ja 3.

1. Yleistä

Inarin Luonnonystävät ry (myöhemmin yhdistys) kiittää mahdollisuudesta lausua Ivalon alueen yleiskaavan siitä osasta, joka kaatui 2010 hallinto-oikeudessa puutteellisen Natura-selvityksen vuoksi, samoin kuin siitä, että se sai lausunnonlehteen hiukan jatkoaikaa.

Yhdistys on seurannut vuosikymmenten ajan huolestuneena matkailu- ja lomarakentamisen vaikutuksista erityisesti Inarijärveen, sen perinteiseen käyttöön ja Natura-suojeluarvoihin. Lisäksi yhdistys on havainnut Nanguvuono-Sarmivuonon vanhan virkistysmetsien käyttöohjeen muuttuneen sekä alueiden pienentyneen ilman selitettyä syytä. Virkistys- eli rantamaisemametsä perustettiin jo 1928, ja sen purkaminen ja pienentäminen uusilla määräyksillä osoittaa ymmärryksen puutetta aikana, jolloin luontokato ilmenee yhä voimakkaammin kaikkialla Suomessa.

2. Nellimin RM-1-kohde Konkiloniemi

Nellimin RM-kohteessa on ensiksi pohdittava täyttääkö se nykyisten Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteitten keskeisiä ehtoja, joita ovat mm.:

”Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.

Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.

Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.

Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä.

Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsä-alueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.”

Kohde sijaitsee sekä Inarijärven Natura-alueeseen että Rantojensuojeluohjelmaan kuuluvaan alueeseen rajautuen, jolloin siitä on tehtävä myös **Natura-arviointi**, ennen kuin maiseman ja käytön muutoksiin ryhdytään. Konkiloniemeä pidetään tärkeänä porotalouden ja virkistäytymisen kannalta.

Nellimin varsinaiset asukkaat ovat jo nyt kokeneet kylän matkailupaineen rasituksena, joka ei säteile kyläläisille myönteisinä työpaikkoina ja palvelujen lisääntymisenä, niin kuin on annettu ymmärtää, vaan jatkuvana arjen häiriötilanteiden lisääntymisenä niin ohjelmalveluiden kuin matkailijoiden myötä.

Huomattavan suuri lisärakentaminen vaatii tutkimusta siitä miten lisääntyvä matkailijoiden määrä ohjelmalveluineen vaikuttaa Nellimin alueen inarinsaamelaiseen ja kolttakulttuuriin.

Yhdistys vaatii Natura-arvioinnin tekemistä erityisesti Konkiloniemen RM-alueen vaikutuksista, mutta myös muun matkailu- ja lomarakennuspaineen kasvun vuoksi koko kaava-alueella.

3. Rakentamisen osoittaminen Rantojensuojeluohjelma-alueelle

(Sarvikappalejärven alue)

Yhdistys on hämmästynyt siitä, että kaavakartan perusteella on aiemmassa kaavoituksessa **osoitettu RA-26 ja RA-3 loma-asutusalueelle rakentamista Rantojensuojeluohjelma-alueen (RSO) sisään 16 lomarakennuksen verran**, mikä on lähtökohtaisesti RSO-ohjelman sisällön vastaista. Rantojensuojeluohjelma on astunut voimaan 1990 ja Sarvikappalejärven ranta-asemakaava selvästi myöhemmin. Kaava on siten toteutettu lain vastaisesti, sillä Rantojensuojeluohjelman (1990) tavoite on, **ettei niihin rakennettaisi lisää rakennuksia**, vaan ne säilytettäisiin mahdollisimman luonnontilaisina.

Yhdistys vaatii tästä syystä vähennettäväksi vastaavan määrän (16 kpl) valtion maille osoitettavia rakennuksia kaavasta, erityisesti herkimmiltä alueilta.

Lisäksi yhdistys vaatii Inarin kunnalta selvitystä siitä miten lainvastainen ranta-asemakaava on päässyt toteutumaan.

Yhdistys vaatii että loma-asutuskohteet poistetaan RSO-alueelta.

4. Loma- ja matkailurakentamisen määrä vaatii kokonaistarkastelua

Inarijärvelle (Inarijärven yleiskaava) on kaavaselostuksen mukaan **kaavoitettu jo noin 600 lomarakennuspaikkaa sekä 13 RM-500 aluetta, jotka sisältävät noin 450 vuodepaikkaa**. Lisäksi mukaan on laskettava jo olemassaolevat vuodepaikat Nellimissä, Veskoniemessä ja Inarissa sekä Nanguniemen kärjen asemakaava-alueen noin 80 vuodepaikkaa.

Kaava mahdollistaa pelkästään Nellimiin **750 lisävuodepaikkaa** sekä kaava-alueelle **233 uutta lomarakennuspaikkaa**. Määrä on niin merkittävä lisäys Inarijärven ja kaava-alueen käyttöön, että **ilman ennakoitua arviointia matkailijoiden ja lomailijoiden kasvun vaikutuksista alueen luontoon, inarinsaamelaiseen, kolttakulttuuriin ja suomalaiseenkin käyttökulttuuriin ei kaavaesitystä pidä hyväksyä**.

Inarijärven käytölle on jo pitkään vaadittu **kokonaisarviointia, jonkinlaista hoito- ja käyttösuunnitelmaa, ja kunnan johto on sen tyyppisen arvioinnin luvannut tehdä**. **Kaavaesityksen massiiviset vaikutusarviot on sisällytettävä tähän työhön**, eikä kaavaa tule ryhtyä toteuttamaan ennen kuin kriittinen kokonaisarviointi on tehty.

Inarin kunta mainostaa itseään luonnollaan, samoin matkailuyritykset puhuvat erämaisyydestä, pimeydestä ja hiljaisuudesta. Jokainen matkailuun suunnattu lisähanke syö ja vahingoittaa näitä resursseja, jotka eivät todellakaan ole rajattomia. **Erityisesti Nellimissä kriittinen piste lienee jo ylitetty**.

Myös lomarakentamisen määrä joillakin sisäjärvillä (mm. Könkäänjärvi) koettelee alueen asukkaiden kestävyyskykyä. **Siksi yhdistys vaatii mökkimäärän karsimista luonto- tai ihmisten perinteisen käytön perusteilla**. Moni mökkipaikka on lisäksi merkitty jokien tms pienvesien luusua- ja laskupaikkoihin, jotka ovat keväällä jäistä vapaina tärkeitä muuttolintujen levähdyskohteita.

Lisäksi kaavaselostuksessa mainitaan erikseen, että suunnittelun lähtökohtana on paikallisten ihmisten perusoikeuksien ja perinteen kunnioittaminen. Miten tämä voi toteutua, jos näitä perusoikeuksia ja perinteitä ei ole edes kartoitettu?

Näin ollen yhdistys vaatii ennen kaavan hyväksymistä perusteellista kartoitusta kaavan toteutumisen vaikutuksista Inarijärven Natura-alueeseen, sekä paikallisten ihmisten perusoikeuksiin ja perinteisiin kaavaselostuksessa mainitun lähtökohdan mukaan, **mutta myös valosaasteen ja melun lisääntymiseen kaava-alueella.**

Yhdistys vaatii myös lomamökkipaikkojen karsimista liian tiheiltä alueilta, sekä poistamista jokien tms pienvesien lasku- ja luusuapaikoista. Karsimisen perusteena on hyvä huomioida yksityisten inarilaisten mielipiteet.

5. Nanguvuonon-Sarmivuonon virkistysmetsäalue käyttötarkoitus ja koko

Nanguvuonon-Sarmivuonon virkistysmetsä (myös maisemametsä) perustettiin 1928 suojelemaan Inarjärven rantamaisemaa tuolloin suunniteltujen hakkuiden vaikutuksilta.

Virkistysmetsä lakkautettiin 2015 Metsähallituksen uudistamisen yhteydessä suoritetuissa tasemuutoksissa. Tuolloin annettiin ymmärtää korkeimpien vastuutahojen kautta, ettei alueiden käyttöstatus tule muuttumaan. Kuitenkin jo Ivalon yleiskaavan (osat 1, 2 ja 3) edellisissä versioissa muutoksia yritettiin saada maanhaltijan toimesta kaavamääräyksiensä myötä. Tuolloin nousi asian johdosta voimakas vastarinta, joka sai Inarin silloisen kunnanhallituksen vaatimaan alueen pitämistä edelleen metsätaloustoimien ulkopuolella.

Nyt kuitenkin kaavamerkintä Vr-1/v antaa oikeuden suorittaa normaaleja metsätaloushakkuita MRL § 128 mukaisesti maisematyöluvalla, joita rajoittaa ainoastaan vaatimus 100 metrin levyisestä kaistasta vesistöjen rannoilla.

Samalla kaavasuunnitelmassa on vanhaa virkistysmetsäaluetta pienennetty syytä tähän kertomatta.

Samalla kun luontokato lisääntyy ja ilmastonmuutos on jo kiihtynyt kauhuskenaariolinjan huonommalle puolelle (joka tarkoittaa Inarissa noin kuuden asteen lämpenemistä vuosisadan loppuun mennessä eli ilmastokatastrofia), ollaan purkamassa merkittävää luonnonsuojelualuetta, jolla on vaikutus hiilensidontaan, hiilen varastoitumiseen sekä luontokadon pysäyttämisyrittämiselle. Kyseisen alueen siirtämistä hakkuiden pariin ei voi perustella millään Metsähallituksen tai ihmistoiminnan tarpeella jo yksin alueen pienuuden ja vaikean tavoitettavuuden vuoksi.

Alueesta on poistettu mm. Mustavaaran upea vanhan metsän alue ilman mitään perustelua.

Yhdistys vaatii Nanguvuonon-Sarmivuonon virkistysmetsän säilyttämistä entisessä koossaan sekä Vr-1/v- merkinnän selitysosioista poistettavan mahdollisuuden metsänhakkuihin MRL § 128 mukaisesti maisematyöluvalla. Tilalle tulee määrätä ohje alueen pysymisestä kokonaan hakkuiden ulkopuolella. Lisäksi myös Luononmetsät Sapmi-työryhmän vanhoiksi todetut metsäalueet on sisällytettävä saman merkinnän alle ja lisättävä karttaan, kunhan tämä työ valmistuu.

Liitteenä Nanguvuonon-Sarmivuonon virkistysmetsän vanhat rajat.

Yhdistyksen vaatimukset esitetty paksunnettuina ja alleviivattuina.

Yhdistys varaa myös mahdollisuuden täydentää lausuntoaan.

Inarin Luonnonystävät ry puolesta

Ilkka Roininen, pj ja nimenkirjoittaja

Vesa Luhta, sihteeri ja nimenkirjoittaja